

VÍZIA DEVÍNA

Devín chce byť sídlom, ktoré využije svoje historické a prírodné dedičstvo, miestne tradície a tvorivý potenciál komunity v prospech občanov ako aj v prospech návštevníkov. Nadväzujúc na svoju jedinečnú rolu v dejinách Slovenska chce Devín lepšie prepojiť a prezentovať svoju históriu, tradície a súčasný rozvoj a spravovať a zvelaďovať pritom nadčasové hodnoty.

Miestny ekonomický rozvoj Devína

Devín chce postaviť svoj ekonomický rozvoj predovšetkým na atraktívnom cestovnom ruchu a vytvorení takých produktov, ktoré budú odrážať rozmanitosť jeho potenciálu. Chce, aby sa cestovný ruch, vychádzajúci z jedinečnosti prostredia a dôležitej polohy na rozhraní dvoch štátov stal nosným pilierom rozvoja miesta a miestnych podnikateľských, občianskych i spolkových aktivít.

Kvalita života a životné prostredie

Devín chce byť sídlom, ktoré dokáže spojiť citlivý prístup k ochrane prírody, životnému prostrediu a historickému dedičstvu s každodenným fungovaním sídla a rozvojovými aktivitami tak, aby sa stali zdrojom hrdosti pre miestnych ľudí a atraktivity pre občanov Slovenska i širšieho regiónu. Pri ochrane a rozvoji prostredia chce stavať na spolupráci s inými regiónmi a známymi inštitúciami, (napríklad UNESCO), reagovať na trendy v oblasti ochrany životného prostredia (ochrana prírody, manažment druhotných surovín) a využívať inovatívne nástroje spravovania svojho dedičstva, ako sú manažmentové plány.

Kvalita prostredia (Výstavba a bývanie)

Devín chce byť sídlom, ktoré si zachová a bude programovo rozvíjať svoj vidiecky charakter, stavajúci na rodinnej zástavbe. Nová výstavba bude vhodne dopĺňať doterajší ráz obce (urbanistickú štruktúru i architektonický - výtvarný ráz). Devín chce byť príjemným miestom pre život s pešími zónami, ihriskami a dostupnými verejnými priestormi, ktoré budú plynulo nadväzovať na prírodné prostredie a krajinu.

Doprava a infraštruktúra

Devín chce byť dostupný v rámci Bratislavy i širšieho regiónu a mať vypracované dlhodobé riešenia dynamickej i statickej dopravy pre svojich rezidentov i pre návštevníkov s využitím a podporou dopravy, ktorá minimálne zaťažuje

prostredie (cyklistickej, lodnej či iných). Chce rozvíjať miestnu infraštruktúru tak, aby spĺňala kvalitatívne normy a reagovala na výzvy v oblasti životného prostredia (globálne otepľovanie, záplavy, šetrenie energie).

Rozvoj ľudských zdrojov

Devín chce disponovať uspokojivou sieťou sociálnych, vzdelávacích, zdravotníckych, obchodných, športovo - rekreačných a voľnočasových služieb pre obyvateľov. Chce vytvoriť priestor na to, aby mohli občania Devína čínorodo žiť a podieľať sa na živote komunity, alebo sa prostredníctvom sociálnych služieb uchádzať o pomoc a solidaritu, ak ju potrebujú.

Efektívne riadenie a správa

Devín chce byť sídlom, kde bude samospráva na báze partnerstva efektívne riadiť a spravovať veci verejné, stane sa koordinátorkou i stimulátorkou rozvoja i strážkyňou hodnôt územia. Pri tvorbe nových politík i pri každodennej správe, zameranej na zaistenie služieb pre obyvateľov chce aktivizovať občanov, spolky, neziskové organizácie a podnikateľské subjekty v súlade s celkovou víziou rozvoja sídla a využívať zapojenie občanov do verejného rozhodovania priamou komunikáciou (verejné stretnutia) a prostredníctvom nových nástrojov (e-government). Aktívne chce presadzovať záujmy obce smerom k vonkajším subjektom.

STRATÉGIE ROZVOJA DEVÍNA

	S / Silné stránky	W / Slabé stránky
O / Príležitosti	Stratégia SO Agresívna rastovo orientovaná stratégia - využiť silné stránky na získanie konkurenčnej výhody	Stratégia WO Turnaround stratégia - prekonať slabiny využitím príležitostí
T / hrozby	Stratégia ST Diverzifikačná stratégia - využiť silné stránky na čelenie hrozbám	Stratégia WT Obranná stratégia - minimalizovať náklady a čeliť hrozbám

Súčasťou strategického dokumentu je aj definovanie rámcových stratégií, ktoré určujú základný smer, na základe ktorého sa potom rozpracuje strategický skelet - strategické ciele, priority a opatrenia.

MIESTNY EKONOMICKÝ ROZVOJ		
	Silné stránky	Slabé stránky
Príležitosti	Rastová stratégia <ul style="list-style-type: none"> Vytvoriť komplexný a pestrý produkt cestovného ruchu 1. Vytvoriť pracovnú skupinu / subjekt s účasťou zainteresovaných subjektov, samosprávy, MVO atď., ktorý sa bude na úrovni Devína cieľavedome zaoberať manažmentom cestovného ruchu 2. Rozvinúť spoluprácu s predstaviteľmi Dolného Rakúska a prepojiť navzájom turistické trasy. 	Stratégia zvratu (turnaround) <ol style="list-style-type: none"> 3. Dosiahnuť riešenie zadĺženosti a nútej správy Devína realizovaním niektorého zo scenárov.
Ohrozenia	Diverzifikačná stratégia <ul style="list-style-type: none"> Popri produkte, zameranom na využitie prítomnosti hradu pripraviť ďalšie tematické trasy a produkty, (vinársky, výtvarnícky, prírodný...) V spolupráci s manažmentom hradu pripraviť celoročný vzdelávací produkt, ktorý by staval na historickom dedičstve Devína V spolupráci s orgánom správy Dunaja a ŠOP pripraviť vzdelávací produkt s tematikou vody a Dunaja 	Obranná stratégia <ul style="list-style-type: none"> Rozvinúť spoluprácu zainteresovaných subjektov na zveľadení lokality Devína tak, aby zostali zachované jeho hodnoty Posilniť rolu samosprávy a štátnej správy ako regulátorov územného a ekonomického rozvoja Devína. Prostredníctvom rozvojových dokumentov a ÚPD definovať rozvojové plochy územia a územia s ochranou.

KVALITA ŽIVOTA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE		
	Silné stránky	Slabé stránky
Príležitosti	Rastová stratégia <ul style="list-style-type: none"> • Postaviť komplexný a inovatívny vzdelávací produkt a produkt cestovného ruchu, vychádzajúci z ochrany ŽP a dedičstva, ktorý by bol jedinečný v ponuke iných produktov a spájal by ako ochranu prírodného dedičstva, tak ekonomický rozvoj. • Vytvoriť sieť cyklistických a peších trás, ktoré by boli priateľské voči ŽP. 	Stratégia zvratu <ul style="list-style-type: none"> • Dosiahnuť zásadnú zmenu pri realizácii rozvojových stratégií a projektov tak, aby nedošlo k narušeniu podstaty prírodného dedičstva Devína (rozvojové dokumenty, zapojenie do medzištátnych projektov) • Vypracovať plán mobility Devína a rozpracovať alternatívne možnosti dopravy (cyklistická, lodná, elektro...) ako pre turistický ruch, tak pre každodennú mobilitu obyvateľov
Ohrozenia	Diverzifikačná stratégia <ul style="list-style-type: none"> • Vytvoriť priestor pre rôznorodé projekty a posilnenie MVO a spolkov tak, aby vznikla silná koalícia aktívnych ľudí z komunity i zvonku, schopných riešiť jednotlivé problémy ŽP • V spolupráci so skúsenými MVO využiť pozornosť a zdroje, zamerané na eliminovanie CO2 na zazelenenie plôch 	Obranná stratégia <ul style="list-style-type: none"> • Vytvoriť obrannú stratégiu ochrany prírodného a kultúrneho dedičstva Devína (lobovanie, vyjednávanie) nielen na lokálnej, ale aj na regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni. • Riešiť rozrastanie sa záhradkárskych osád a ich sekundárne problémy (odpady atď').

KVALITA PROSTREDIA (VÝSTAVBA A BÝVANIE)		
	Silné stránky	Slabé stránky
Príležitosti	Rastová stratégia <ul style="list-style-type: none"> • Pripraviť rozvoj urbanistickej štruktúry Devína ako sídla s verejnými priestormi, pešími a cyklistickými trasami ako modelového sídla, spájajúceho ochranu prírodného a historického dedičstva s novým využitím. 	Stratégia zvratu <ul style="list-style-type: none"> • Zastaviť výstavbu budov, nekompatibilných s vidieckym charakterom Devína
Ohrozenia	Diverzifikačná stratégia <ul style="list-style-type: none"> • Príprava ÚPD s možnosťou zástavby rôznych foriem a funkcií, s vymedzením území pre občiansku vybavenosť, rekreáciu, podnikanie atď'... 	Obranná stratégia <ul style="list-style-type: none"> • Pripraviť koncepciu posilnenia kompaktnosti sídla (definovanie regulatívov zástavby). • Zastaviť výstavbu čiernych stavieb

DOPRAVA A INFRAŠTRUKTÚRA

	Silné stránky	Slabé stránky
Príležitosti	Rastová stratégia <ul style="list-style-type: none"> • Vytipovať potenciálne verejné priestory (námestia, pešie zóny, parky, galérie pod voľným nebom), prepojiť och navzájom a revitalizovať. • Preskúmať možnosti využitia lodnej dopravy na Dunaji a Morave a spojenia s Rakúskom • Rozpracovať možnosti vykurovania biomasou (obecné budovy, škola a škôlka) 	Stratégia zvratu <ul style="list-style-type: none"> • Vypracovať plán mobility Devína, podporujúci využitie pešej a cyklistickej dopravy • Začať budovať rekreačné i bežné cyklotrasy a pešie trasy s komplexným informačným systémom • Preskúmať možnosti vybudovania dopravného obchvatu cez Devínsku Novú Ves
Ohrozenia	Diverzifikačná stratégia <ul style="list-style-type: none"> • Využiť prírodné danosti Devína (Dunaj) a geografickú dostupnosť všetkých lokalít i atraktivnosť prostredia v rámci obce na rozpracovanie alternatívnych foriem dopravy. 	Obranná stratégia <ul style="list-style-type: none"> • Posilniť miestnu občiansku vybavenosť a služby tak, aby aj v prípade nárastu počtu obyvateľov nedochádzalo k zvýšenej mobilite • Proaktívne riešiť systém parkovania nielen prostredníctvom vytvorenia parkovacích plôch, ale aj posilnením neautomobilovej dopravy.

ROZVOJ ĽUDSKÝCH ZDROJOV

	Silné stránky	Slabé stránky
Príležitosti	Rastová stratégia <ul style="list-style-type: none"> • Podporovať rozvoj MVO a spolkov a prostredníctvom súkromných aktivít zabezpečiť ponuku služieb pre obyvateľov. 	Stratégia zvratu <ul style="list-style-type: none"> • Pri náraste počtu obyvateľov znovuoformovať školu a posilniť služby. • Definovať plochy vhodné na ihriská a športoviská, pripraviť alternatívy športových, peších a cyklistických trás (z hľadiska náročnosti a rozsahu).
Ohrozenia	Diverzifikačná stratégia <ul style="list-style-type: none"> • Rozpracovať ponuku služieb pre starších obyvateľov na báze neziskových organizácií / akreditovaných subjektov). • Pripraviť inovatívne projekty, nadväzujúce na miestne tradície a dedičstvo, ktoré uspejú v konkurencii okolitého prostredia. 	Obranná stratégia <ul style="list-style-type: none"> • Prostredníctvom ponuky rekreačných a športových služieb posilniť prevenciu pred chorobami, vyplývajúcimi zo súčasných trendov starnutia obyvateľstva.

RIADENIE A SPRÁVA		
	Silné stránky	Slabé stránky
Príležitosti	<p>Rastová stratégia</p> <ul style="list-style-type: none"> Vytvoriť priestor pre rozvoj devínskych spolkov a MVO a pre spoločné projekty s inými MVO a prezentácie (web, jarmok MVO) Vtiahnuť obyvateľov Devína do spolupráce so samosprávou cez účasť v komisiách a v miestnych projektoch 	<p>Stratégia zvratu</p> <ul style="list-style-type: none"> Dosiahnuť zmenu vo vzťahoch s vonkajšími subjektmi prostredníctvom vyjednávania a spolupráce na spoločných projektoch, ako aj prostredníctvom priťahovania pozornosti ku kľúčovým témam (médiá) Devína.
Ohrozenia	<p>Diverzifikačná stratégia</p> <ul style="list-style-type: none"> Pripraviť koncepciu vtiahnutia obyvateľov novej časti do života sídla prostredníctvom spolupráce so spolkami a MVO Devína Jednať s vonkajšími subjektmi (správa Hradu, Povodie Dunaja) o spoločných aktivitách a projektoch. 	<p>Obranná stratégia</p> <ul style="list-style-type: none"> Vytvoriť koalíciu subjektov, ktorým záleží na zachovaní prírodného a historického dedičstva a prostredníctvom koncepčných materiálov systémovo vymedziť možnosti prijateľného rozvoja. Nastaviť informačné a riadiace nástroje samosprávy tak, aby sa mohli občania zapájať a programovo kontrolovať činnosť samosprávy.

Počas práce na analytickej časti nám ako vypuklé vystúpili dve kľúčové témy - problém nútenej správy a oblasť cestovného ruchu. Preto pred postavením strategického skeletu považujeme za potrebné venovať sa týmto témam podrobnejšie:

Problém nútenej správy

V oblasti riešenia existuje niekoľko možných alternatív:

- Nečiniť nič a nechať situáciu v danom status quo** – t.z. akceptovať stav nútenej správy a narastajúci dlh so všetkými možnými rizikami a následkami (potenciálne zvýšenie miestnych daní, uvalenie mimoriadnych poplatkov na obyvateľov samosprávy, možnosť tlakov veriteľov na MČ, napríklad v oblasti novej výstavby). Za predpokladu, že by mestská časť ostala trvale v nútenej správe, znamenalo by to nájsť mechanizmy, ako umožniť využitie eurofondov inými žiadateľmi (podnikatelia, MVO) tak, aby z toho Devín profitoval.
- Požiadat' predkladateľa – **Ministerstvo financií, aby zapracoval do chystanej novely zákona alternatívu**, ktorá odzrkadľuje stav v MČ Devín a riadiť sa riešením tohto stavu podľa novely po vzniku jej účinnosti – čo automaticky neznamená, že bude riešiť narastajúci dlh a bezvýchodiskovú situáciu.
- Dosiahnuť oddĺženie politickými rokovaniami o prevzatí dlhu iným subjektom (hlavným mestom SR Bratislavou alebo vládou SR)**. Túto alternatívu vidíme ako málo realistickú z dôvodu vytvorenia precedensu voči zadĺženým samosprávam s pochybným podnikaním.

4. **Vyjednávanie s veriteľmi o odpustení dlhu** vzhľadom na neriešiteľnú finančnú situáciu a nemožnosť splatenia dlhu z akýchkoľvek reálne odhadovaných príjmov mestskej časti (podielové dane, miestne dane, iné príjmy).

Oblasť cestovného ruchu

Ak chce ísť Devín cestou rozvoja CR, musí si plniť (samozrejme v obmedzenom rozsahu) úlohy destinačného manažmentu sám.

Zároveň by mal v súčinnosti s ostatnými MČ vytvárať neustály tlak na orgány BSK a HMSR, aby a v čo najkratšom možnom čase zabezpečili vytvorenie organizácie, ktorá bude spĺňať funkcie destinačného manažmentu (DMO).

Je teda potrebné:

- analyzovať cestovno-ruchový potenciál miesta
- realizovať prieskum trhu
- identifikovať cieľový trh
- vytvoriť produkt ako mix príležitostí a prania návštevníkov
- komunikovať s cieľovým trhom
- propagovať destináciu a vytvárať image destinácie

Zároveň je nevyhnutné:

- aktivizovať súkromný, verejný a neziskový sektor
- vytvoriť koordinačnú a implementačnú skupinu z domácich subjektov a samosprávy
- formulovať vízie a stratégie rozvoja miesta z hľadiska CR
- stanoviť aktivity, rozdeliť úlohy a kompetencie
- zabezpečiť finančné krytia procesu

Produkt treba postaviť ako balík obsahujúci prírodné, kultúrno-historické a relaxačno-športové atribúty miesta (napr. rozšíriť historický priestor do intravilánu obce historickým náučným chodníkom – zahrnúť do neho Kostol sv. Kríža, kaštieľ, kúriu, meštianske a ľudové domy). Značením a podujatiami budovať imidž obce ako začiatku MVC, prezentovať Devín ako sídlo života mnohých vynikajúcich výtvarníkov a sochárov, propagovať Nivu Moravy, Dunajské lužné lesy, či Devínsku Kobylu ako miesta európskeho významu. Rozšíriť a propagovať význam ďalších chránených priestorov - Prírodná rezervácia Fialková dolina, Chránený areál Devínske alúvium Moravy, Devínska lesostep a pod.

Zároveň treba kultivovať negatívne vnímané priestory (zanedbaná zeleň, amfiteáter, odpadky, rušivé verejné priestory a stavby v obci a ďalšie – stĺpec 2 predošlej tabuľky) a eliminovať prekážky dosahovania pozitívneho vnímania miesta (zvýšiť kvalitu kľúčových verejných priestorov - promenáda pri sútoku Devína a Moravy a priestor pod Hradom; zabezpečiť bezpečnosť chodcov na promenáde, nájsť nástroje na zlepšenie úrovne a kapacity občerstvenia, ponúknuť stravovanie strednej úrovne, zlepšiť prístup k vode, zlepšiť značenie cyklo- a peších trás a pod).

Ďalšou úlohou je priniesť návštevníkom služby, ktoré doteraz Devín neposkytuje (vybudovať štandardné hygienické zariadenia, oddychové zóny na Slovanskom nábreží, Informačný a interpretačný systém miesta a lokality, detské ihriská, poskytnúť dostatok informácií o kultúrnych, poznávacích a športových podujatiach obce, vybudovať prehľadný parkovací systém, piknik zóny a pod.)

Množstvo z požadovaných úloh možno dosiahnuť prostými administratívnymi, či regulatívnymi opatreniami, veľa vecí sa dá dosiahnuť zlepšenou údržbou sídla (teda všetko v rámci krízového rozpočtu MČ), rad úloh možno zabezpečiť prostredníctvom miestnych MVO, či spoluprácou miestnych MVO s regionálnymi NO. Časť úloh samozrejme musí pokryť podnikateľský sektor, resp. môže sa uskutočniť pomocou verejno - či občiansko-súkromného partnerstva⁹.

V rámci rozvoja produktu (product development) by mal Devín (jeho občiansko-verejná koordináčna skupina) uvažovať už teraz o možných budúcich produktových alternatívach:

- aktivizovať sa samostatne smerom k vznikajúcemu manažmentu CR v BA a BKS (BKIS) (princíp indukcie – pod krídla) – hoci je tento manažment zatiaľ veľmi slabý a obmedzuje sa na prosté informačné funkcie a trpí všetkými negatívami správy verejnej inštitúcie. Na druhej strane zaznamenáva (BKIS) vysoký počet návštev turistov i exkurzionistov hľadajúcich jedinečné a nevšedné atraktivity a zážitky.
- pripojiť ju spoločne s ďalšími MČ BA s cestovnoruuchovým potenciálom a víziou k vznikajúcemu manažmentu CR v BA a BKS (Rača, Rusovce) – aktivita podobná projektu London Plus. „Za“ hovorí spoločný postup a väčší dosah, tlak smerom na organizáciu destinačného marketingu „proti“ ťažkopádnoš „spoločných“ stratégií vzhľadom na partikulárne záujmy.
- sústrediť sa na spoločný vysoko špecializovaný resp. vyhľadávaný produkt CR s domácimi partnermi – napríklad MVC a profilovať sa prioritne odvetvovo. „Za“ hovorí relatívna etablovanosť MVC, populárnosť medzi turistami a návštevníkmi, „proti“ vysoká sezónnosť a špecializovanosť potláčajúca ostatný potenciál.
- vytvoriť spoločný vysoko špecializovaný resp. vyhľadávaný produkt CR s cezhraničnými partnermi s podobným potenciálom (Hainburg, Schlosshof, Carnuntum, Rusovce) - a profilovať sa prioritne odvetvovo (kultúrne dedičstvo). „Za“ hovorí etablovaný manažment cezhraničných partnerov (Carnuntum, Schlosshof) –silný potiahnu slabších. „Proti“ riešeniu hovoria možné predsudky, malá dôvera ku kvalite a spoľahlivosťi produktu a služieb zo strany SR/Devína, vidina malého recipročného profitu a pod.

V oblasti **identifikácie cieľového trhu** možno konštatovať, že z hľadiska typu návštevníka je pre Devín typickým

- **obyvateľ Bratislavy a blízkeho okolia**, pre ktorého je Devín najmä víkendovou rekreačno-oddychovou zónou
- **tzv. exkurzionista** – domáci a zahraničný návštevník, ktorý netrávi v Devíne viac ako pol, resp. jeden deň a prichádza predovšetkým s cieľom navštíviť hrad.

Hlbšie poznatky o štruktúre návštevníkov môže priniesť ďalší prieskum, analytické materiály Magistrátu, či BSK, Mestské múzeum, príjazdové cestovné kancelárie a touroperátori, Asociácia sprievodcov cestovného ruchu, SACR a podobne.

Devín musí hľadať formy efektívnej a cenovo dostupnej **komunikácie** s cieľovou skupinou a finančne nenáročné formy **propagácie a vytvárania imidžu**. Propagovať subdestináciu nemusí (a v súčasnej dobe ani nemôže) komerčnou cestou, ale v rámci domácich návštevníkov napr.

- článkami v mestských a regionálnych denníkoch (Staromestské noviny, Staromestský kuriér, Bratislavské noviny, Župné noviny)
- zlepšenou vlastnou webovou prezentáciou
- dostupnými linkami na partnerských weboch

⁹ O dostupných finančných zdrojoch na konkrétne aktivity informujeme v kapitole Možnosti financovania rozvojových projektov.

- spoluprácou s Mestským múzeom
- spoluprácou s MVC
- zlepšenou spoluprácou s BKIS
- zlepšenou spoluprácou s BSK
- spoluprácou s ostatnými informačnými kancelárkami združenými v AICES
- spoluprácou s cezhraničnými informačnými bodmi v Hainburgu, Schlosshofe, Carnunte a podobne.

Ako sme predoslali, nie je to však možné bez aktivizácie súkromého, verejného a neziskového sektora a vytvorenia koordinačnej a implementačnej skupiny z domácich subjektov a samosprávy. Pre potreby vzniku takejto skupiny sme vytvorili z dostupných zdrojov adresár právnických a fyzických osôb sídliacich v Devíne s hlavným predmetom činnosti a zoznam aktívnych MVO. Je na správe Devína, aby naštartovala proces aktivizácie, oslovila potenciálnych budúcich členov a formulovala vízie a stratégie rozvoja miesta z hľadiska celkového rozvoja miesta i z hľadiska CR.

STRATEGICKÉ CIELE A PRIORITY

1. Miestny ekonomický rozvoj

1.1. Posilniť úlohu samosprávy ako regulátora územného a ekonomického rozvoja Devína.

- Pripraviť rozvojové dokumenty a ÚPD, ktoré budú definovať rozvojové plochy územia a územia s ochranou; ich presadenie
- Vytvoriť databázu miestnych podnikateľov a služieb a zverejnenie na web-stránke s možnosťou interaktívneho využívania
- Zorganizovať prezentačné aktivity miestnych podnikateľov, verejné stretnutia, dohoda o spolupráci pri akciách, organizovaných mestom.

1.2. Zrealizovať kľúčové kroky, vedúce k cieľavedomému manažmentu CR

- Ustanoviť platformu pre rozvoj CR (samospráva, podnikatelia, neziskový sektor, hrad, CHKO, BVS, RC ŠOP...) a nadviazať spoluprácu so susediacimi časťami mesta (Devínska Nová Ves, Karlova Ves)
- Vytvoriť a hĺbkovo rozpracovať koncepciu manažmentu destinácie CR (produkt, distribučné cesty, marketing, PR)
- Rozvíjať kapacity a zvyšovať povedomie v oblasti CR (ESF, cezhraničná spolupráca SK-AT, rozvoj zručností a vytváranie nových produktov, cieľová skupina - samospráva, SZČO, MVO)

1.3. Vytvoriť komplexný a pestrý produkt cestovného ruchu, vychádzajúci z miestneho prírodného a kultúrneho dedičstva a potenciálu komunity

- Vytvoriť informačný a interpretačný systém
  - Trasy, mapy, značenie, panely a iné prvky (sochy a artefakty v krajine)
- Rozvíjať atraktivitu diania
  - Živé aktivity, podporujúce interpretáciu sídla a miesta; vydanie kalendára aktivít
  - Príprava vzdelávacích produktov, zameraných na žiakov a učiteľov z celého Slovenska (história, Dunaj / voda, príroda a geológia) na základe tzv. „place based education“ a s využitím miestnych kapacít odborníkov a sprievodcov a v spolupráci so susednými mestskými časťami.
  - Zapojenie do medzinárodných projektov a účasť na veľtrhoch a výstavách

1.4. Vytvoriť tematické trasy

- Vytvoriť miestne tematické trasy (orientácia na CR, vzdelávanie a interpretáciu - z hľadiska rôznych tém (výtvarnícka / sochárska, vinárska, historická, prírodná) ale aj z hľadiska rôznych cieľových skupín)
- Aktivizovať a výraznejšie sa pozicionovať v rámci existujúcich regionálnych trás (Malokarpatská vínná cesta; tematické trasy Dolného Rakúska)
- Vytvoriť cezhraničné turistické trasy (Rakúsko, Česká republika) a pripraviť ich spoločný marketing

1.5. Dobudovať infraštruktúru súvisiacu s CR a ďalšie služby

- Dobudovať promenádu (oddychové priestory, piknik zóny)

- Vytvoriť viacgeneračné ihriská / zóny so športovými prvkami
- Vybudovať multifunkčné športovisko a iné rekreačné zariadenia (lodenica v spolupráci s Devínskou Novou Vsou)
- Vybudovať hygienické zariadenia (pod hradom a podľa potreby v ďalších lokalitách)

1.6. Dosiahnuť oddĺženie Devína a zrušenie nútenej správy prostredníctvom možných scenárov

- Využiť novelu zákona o rozpočtových pravidlách územnej správy
- Spoločne vyjednávať s veriteľmi, predstaviteľmi mestskej časti, mesta Bratislava a štátu o prevzatí záväzku a oddĺžení
- Medializovať problém a pritiahnúť pozornosť k problému zadĺženosti Devína
- Preveriť právne aspekty možnosti zníženia, prípadne zrušenia dlhu

1.7. Iné ekonomické aktivity (na ktoré môže mať samospráva dopad)

- Iniciovat' zriadenie obchodu s potravinami (s iným sortimentom) prostredníctvom vyjednávania s podnikateľmi alebo menšími obchodnými reťazcami

2. Kvalita života a životné prostredie

2.1. Zabezpečiť ochranu prírody a pamiatok (dedičstva)

- Pripraviť koncepciu ochrany ŽP a kultúrneho historického dedičstva v náväznosti na plánovaný rozvoj Devína v spolupráci s predstaviteľmi štátnej ochrany prírody, Mestským múzeom a všetkými subjektmi, ktorých sa to týka.
- Vytvoriť obrannú stratégiu ochrany prírodného a kultúrneho dedičstva Devína (lobovanie, vyjednávanie, spolupráca na projektoch) nielen na lokálnej, ale aj na regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni (v súčinnosti s MŽP, so správou CHKO, štátnou ochranou prírody, Mestským múzeom, MVO, RRA, akademickým sektorom, regionálnymi partnermi / Rakúsko)

2.2. Zveladiť zeleň v intraviláne

- Zmapovať zeleň v rámci existujúcej urbánnej štruktúry a rozpracovať možnosti jej rozvoja; zelené plochy, aleje, mikroplochy zapojiť do interpretačného systému
- Vytvoriť systém zabezpečenia verejnej čistoty a poriadku a skrášľovania verejného prostredia prostredníctvom operatívnych opatrení a stimulujúcich podnetov (mikrogranty, súťaže, Dni otvorených záhrad)

2.3. Rozvíjať vzdelávanie a vzdelávacie produkty

- Vytvoriť vzdelávacie a ekovýchové produkty, zamerané na ochranu prírody a pamiatok (História, Dunaj - voda, prírodné ekosystémy) v spolupráci so vzdelávacími ekovýchoвыми centrami a s univerzitami a príslušnými inštitúciami (Mestské múzeum, Správa CHKO, RC ŠOP, SAŽP, Povodie Dunaja, BVS, iné)

2.4. Eliminovať environmentálne škody

- Zabezpečiť protipovodňovú ochranu¹⁰

¹⁰ Protipovodňová ochrana sa už v súčasnosti realizuje.

- Riešiť rozrastanie sa záhradkárskych osád a ich sekundárne problémy (odpady, divoké skládky, vyvážanie žúmp do lesa, záber chránených plôch) atď prostredníctvom monitoringu, podporných a reštriktívnych opatrení.
- Riešiť znečistenie cesty na základe vyjednávania s najväčším znečisťovateľom - podnikom Kameňolomy (znečistenie a narušenie cesty, možné vyjednanie o dodávke kameňa)

Mobilita

- (riešené v SO doprava a infraštruktúra)

Energetika

- (riešené v SO doprava a infraštruktúra)

3. Kvalita prostredia - výstavba a bývanie

3.1 Rozvíjať Devín ako príjemné miesto na bývanie s pestrou ponukou funkcií a priestorov

- Koordinovať rozvoj sídla Devín s individuálnou výstavbou a občianskou vybavenosťou, s verejnými priestormi, pešími a cyklistickými trasami ako modelového sídla, spájajúceho ochranu prírodného a historického dedičstva s novým využitím.
- Pripraviť ÚPD s možnosťou zástavby rôznych foriem a funkcií v súlade s vidieckym charakterom Devína, s vymedzením územia pre občiansku vybavenosť, rekreáciu, podnikanie atď.
- Revitalizovať kľúčové verejné priestory (Slovanské nábrežie, Podhradie, parkovisko, amfiteáter) formou adekvátnou významu historických, kultúrnych a prírodných pamiatok Devína, ale aj menšie priestory a mikropriestory (priestor pred kostolom, farská záhrada, zákutia so studňami a s pomníkmi na osi k východnej bráne)
- Zastaviť výstavbu budov, nekompatibilných s vidieckym charakterom Devína

3.2 Revitalizovať Devín z architektonicko - výtvarného hľadiska

- Vypracovať zásady obnovy sídla; definovať architektonické a urbanistické regulatívy novej zástavby (viď 1.1)
- Zastaviť čierne stavby
  - Spracovať mapu čiernych stavieb a zverejniť ju na webe
  - Posilniť spoluprácu medzi občanmi, samosprávou a štátnou správou a koordinovať kroky na zastavenie čiernych stavieb
  - Medializovať konkrétne prípady

4. Doprava a infraštruktúra

4.1. Rozvíjať mobilitu v mestskej časti Devín tak, aby bola v súlade s víziou rozvoja sídla a prírodnými a geografickými danosťami Devína:

- Vypracovať plán mobility s konkrétnymi reštriktívnymi, kontrolnými a podpornými opatreniami v spolupráci s MVO (BICYBA)
- Zabezpečiť funkčné a bezpečné chodníky na miestach, kde chýbajú (Devínska cesta - popri škole; vedľa cintorína, v ďalších, aj vzdialenejších častiach obce)

a vytvoriť spomaľujúce ostrovčeky pri vjazde do Devína z oboch strán, ako aj v strede obce medzi námestím a kostolom.

- Budovať rekreačné i bežné cyklotrasy a pešie trasy, podporené komplexným informačným systémom (Hradná - Brigádnická - Rytierska; Slovienska - Brigádnická - Slovanské nábřežíe)
- Vytipovať potenciálne verejné priestory (námestia, pešie zóny, parky, galérie pod voľným nebom, oddychové mikropriestory, pamätníky, studne), prepojiť ich navzájom a revitalizovať

4.2. Eliminovať negatívne dopady dopravy

- Dynamická doprava: Rozvíjať miestnu občiansku vybavenosť a služby tak, aby aj v prípade rozvoja Devína a počtu jeho obyvateľov nedochádzalo k zvýšenej mobilite
- Statická doprava: Proaktívne riešiť systém parkovania
  - Identifikovať a vytvoriť záchytné parkoviská pre návštevníkov Devína (hromadné zájazdy)
  - Pripraviť informačný parkovací systém
  - Obmedziť parkovanie na chodníkoch a verejných priestoroch s inou prioritnou funkciou

4.3. Zabezpečiť prepojenie Devína na širší región

- Vybudovať cyklotrasy pre každodennú prepravu obyvateľov Devína ako alternatívu k automobilovej doprave (spojenie s Bratislavou) – paralelne s Devínskou cestou, alternatívne popri Dunaji, resp. po Sihoti a Sedláčkovom ostrove
- Prepojiť cyklotrasy s regiónom Dolné Rakúsko a s Moravou
  - Vybudovať cyklolátku cez Moravu (Schlosshof - Devínska Nová Ves)
- Preskúmať možnosti využitia lodnej dopravy na Dunaji a Morave a spojenia s Rakúskom
  - Vybudovať nové prístavisko na Dunaji pre lodnú dopravu
  - Vybudovať osobný prístav pod hradom, prípadne na inej lokalite

4.4. Rozpracovať možnosti energetických úspor¹¹

- Zamerať sa na vykurovanie biomasou (obecné budovy, škola a škôlka), na základe skúseností z rakúskej strany) v náväznosti na spracovania zeleného odpadu v mieste zdroja (zo záhrad, viníc, zelených plôch)
- Usmerniť výstavbu domov k energeticky pasívnym riešeniam v spolupráci s príslušnými inštitúciami (Artur)

4.5. Posilniť využitie druhotných surovín (Vid' aj 2. Životné prostredie)

5. Rozvoj ľudských zdrojov - sociálna oblasť, školstvo, kultúra, šport,

5.1. Zabezpečiť sociálne a zdravotnícke služby pre obyvateľov

¹¹ Technologické riešenia, súvisiace so zabezpečením kvality dodávky elektrickej energie budú spracované v ÚPD, pripravovanej firmou Aurex.

- Vytvoriť databázu dostupných služieb na webstránke obce
- Pri náraste počtu obyvateľov znovuotvoriť školu, lekára, iné služby (rokovania so štátnou správou a samosprávou)
- Podporovať rozvoj MVO a spolkov, ich vzdelávanie a akreditáciu pri výkone sociálnych služieb na základe príslušných zákonov (zákon o sociálnej pomoci, zákon o kuratele)

5.2. Rozvíjať miestne kultúrne a historické tradície

- Pripraviť inovatívne kultúrne a vzdelávacie projekty, nadväzujúce na miestne tradície, dedičstvo a atraktívne prostredie (Hrad, amfiteáter, sútok Dunaja a Moravy, geologické múzeum, farská záhrada...) ktoré uspejú v konkurencii okolitého prostredia (výstavy, salón výtvarníkov, vystúpenia, koncerty, folklórne a umelecké festivaly).
- Zapojiť miestnych ľudí, umelcov a spolky do tvorby a realizácie tematických náučných chodníkov (viď 1. Miestny ekonomický rozvoj).
- Využiť kultúrny dom pre nové funkcie a aktivity tak, aby sa stal živým miestnym komunitným centrom.

5.3. Posilniť prevenciu pred negatívnymi javmi (zhoršovanie zdravotného stavu, starnutie obyvateľstva, kriminalita, závislosti) prostredníctvom ponuky služieb

- Definovať plochy vhodné na ihriská a športoviská a ich prepojenie pomocou peších a cyklistických trás.
- Pripraviť ponuku služieb pre starších obyvateľov (opatrovanie, vývarovňa, domov dôchodcov, denný stacionár a opatrovateľskú službu) na báze neziskových organizácií /akreditovaných subjektov, prípadne na báze svojpomoci.
- Dlhodobo zabezpečiť asistenciu starým a chorým (dovoz liekov, zabezpečenie sprevádzania, iné...)
- Vytvoriť služby pre miestnu komunitu (vzdelávanie, materské centrum, podpora podnikania, živý internetový bod)
- Vytvoriť priestor pre letné detské tábory a tvorivé dielne pre mladých (Európska dobrovoľnícka služba, environmentálne tábory, historické či športové tábory) pre deti z celého Slovenska, prípadne zo zahraničia.

6. Efektívne riadenie a správa

6.1. Podporiť rozvoj devínskych spolkov a MVO a pre spoločné projekty s inými MVO

- Pripraviť databázu devínskych MVO ako súčasť webstránky obce
- Pripraviť kalendár akcií
- Pravidelne (aspoň raz do roka) organizovať stretnutia devínskych spolkov a organizácií („jarmok MVO“)
- Zorganizovať stretnutie devínskych MVO a rakúskych (prípadne maďarských) spolkov s podobným zameraním činnosti
- Vytvoriť mikrograntový systém, zameraný na projekty, súvisiace s potenciálom Devína (možnosti rozpočtu, 2 % z daní z fyzických a právnických osôb, verejné zbierky)
- Rozpracovať možnosti vzájomnej výmeny materiálov a mechanizmov v prospech rozvoja Devína (bartrový hrniec)

6.2. Vtiahnuť obyvateľov Devína do spolupráce so samosprávou a aktivizovať ich

- Pravidelne aktualizovať webstránku obce ako informačný i koncepcný nástroj (databáza MVO, databáza podnikateľov, kalendár akcií, databáza projektov, zasadnutia komisií...)
- Posilniť účasť občanov v pracovných komisiách miestneho zastupiteľstva
- Rozpracovať koncepciu vtiahnutia obyvateľov novej časti do života obce
- Zorganizovať pravidelné verejné stretnutia (raz za štvrt'rok) s odpočtom činnosti a informovaním o navrhovaných plánoch.
- Pripraviť ďalšie konkrétne nástroje, posilňujúce zapojenie občanov a kontrolu činnosti samosprávy (ankety, čierna schránka, rada starších, využitie internetu na úrade, vývesky a letáky na frekventovaných miestach, iné)

6.3. Rozvinúť rolu samosprávy ako koordinátora a hýbateľa rozvoja sídla smerom vonok a dovnútra

- Zvýšiť vzájomnú informovanosť a rozbehnúť jednanie s vonkajšími subjektmi (správa hradu, kameňolom, BSK, RRA) o spoločných aktivitách a projektoch
- Zorganizovať konkrétne akcie, zameraných na prezentáciu Devína
- Organizovať pravidelné tlačové konferencie a brífingy o aktivitách a projektoch Devína
- Pripraviť propagačné materiály o Devíne
- Zabezpečiť pozíciu projektového manažéra / manažérky s cieľom podporovať vytipovanie projektových zámerov, prípravu projektov a vyhľadávanie potenciálnych zdrojov.